

om de ærede Medlemmer her i Salen, som væsentlig ønske Fristolen, vilde have fundet Anledning til at modsiges det Par Bemærkninger, jeg fremsatte i forrige Møde; men derimod negter jeg ikke, at jeg ikke havde ventet saa megen Modstand, som Tilfældet har vist at være kommen frem fra Mænd, om hvilke jeg veed, at de ikke ere Fristolens Venner. Jeg skal imidlertid ikke nu komme ind paa en ny anbefaling af Forslaget, men skal væsentlig indskrænke mig til at forklare, hvad jeg den Gang sagde. Jeg maa formodentlig have været mere end sædvanlig uheldig ved at udtale, hvad jeg mente, siden jeg ser, at ikke blot det ærede Medlem for Søby (M. C. Christensen) har misforstaaet mig, men at ogsaa de ærede Medlemmer for Veile Amts 6te Valgkreds (Buch) og for Aalborg Amts 5te Valgkreds (B. Holm) have i det samme Punkt forstaaet mig urigtig. De ærede Herrer synes at have opfattet min Udtalelse paa den Maade, at, naar man gav en bestemt Mand en højere Løn, kunde man ogsaa vente, at hans Arbeidsdygtighed og Flid vilde stige i samme Forhold, som man forøgede Lønnen. Det gjør mig ondt, at de Herrer kunne tro, at jeg kunde nære en saadan Anskuelse. Nei, det, sagde jeg, var en Grundregel, som jeg i alt Fald holder for at være en Grundregel, og som jeg har udtalt her i Salen for flere Aar siden, og som jeg ikke har Anledning til at forandre, og som jeg ikke nogensinde tror, at jeg vil faae Anledning til at forandre, nemlig den, at, naar man har et offentligt Arbejde, som man vil have gjort, saa maa man betale saa meget for det, at man kan faae dygtige Folk til det, hvis man overhovedet vil have dygtige Folk. Vil man have en dygtig Embedsstand og vente at blive ved at have den, saa maa man betale den saaledes, at dygtige Folk vilde have dermed at gjøre; vil man have en dygtig Lærerstand og vente vedblivende at beholde den, saa maa man give saa meget, at man kan vente, at dygtige Folk vilde ofre deres Kræfter paa dette Arbejde; vil man overhovedet have Noget udført dygtig og godt, maa det betales derefter; det er en almindelig Lov, som aldrig fornægter sig, saa man kan være ganske sikker paa, at den gjør sig gjældende efterhaanden. Fordi der i de senere Aar har udbredt sig den almindelige offentlige Mening, at det, at være Lærer i Landets offentlige Skoler, er en slet Lønnet Stilling, have mange unge Mennecker, som ellers vare gaaede til et Seminarium og ladet sig uddanne, ladet sig forjage, og deraf følger den Mangel paa Lærere, som for Diebliffet er til Stede. Altsaa er det ikke en Regel, der blot theoretisk kan udtales; men som praktisk kan paavises at have bragt uheldige Virkninger i Diebliffet, men det har aldrig været eller kunnet være min Mening, at, fordi man giver en vis eller visse bestemte enkelte Mænd højere Løn, vil deres Arbeidsdygtighed og Flid stige i samme For-

hold. — Jeg har ment, som jeg nu har forklaret, at, dersom Lærerstandens Løn vedblivende bliver ussel, vilde efterhaanden de dygtige Kræfter forsvinde af Skolen; det vil blive Skolen og de, der skulle høste Gavn af den, som ville lide derunder, og ikke Lærerne; thi de forsvinde efterhaanden, og de, der ellers vilde være blevene Lærere, ville vælge andre Veie. Det kan jeg ikke komme fra, men jeg tror, at det er sandt og rigtigt, og det tror jeg er Noget, man nu bør tage Hensyn til. Naar det ærede Medlem for Veile Amts 6te Valgkreds (Buch) vil have den Grændse, som Lønningerne ved Tillagene ikke maatte gaa ud over, sat ned i Stedet for op, antager jeg, at han ikke vil have det i Henhold til de nuværende faktiske Forhold. (Buch: Jo!) Jeg maa da gjøre opmærksom paa, at de nuværende faktiske Forhold ere, at alle de Lærere i Danmarks Kjøbstæder og Landdistrikter, som have fuld eller henimod fuld Løn efter den gamle Stolelov, vilde have et Tab i det kommende Finantsaar af mellem 100 og 200 Kr. hver; for Alle dem, der have Jordlodder, ligger det jo tilbøieligt i den daarligere Aal, og for Alle dem, der have Løn efter Kapitelstaxt, vil den jo blive saa meget lavere, som Kapitelstaxten jo netop for dette Aar er lavere. Det er de faktiske Forhold, som gjøre, at det ærede Medlem mener, at vi skulle sætte Lønningerne ned, men som gjøre, at jeg tror det rigtigt at sætte Grændsen op, tilmed dette, at, dersom Folkethinget for et Aar siden har ment, at man skulde gaa til en vis Grændse, antager jeg, der altid gaas ud fra, at Folkethinget har en fornuftig Mening, at det ogsaa den Gang har haft en saadan, og en virkelig solid Begrundelse for at sætte en vis Grændse. Nu ser jeg ikke, at der er Noget i de nuværende Forhold, der kan foranledige Thinget til at gaa nedad, men bliver det staaende ved den fornuftige Mening, det havde i Fjor, maa det gaa noget opad, men dæer er jeg fuldstændig uenig med det ærede Medlem for Søby (M. C. Christensen), at, fordi man forandrer Beregningen af den sidste Indtægt, men ikke Indtægten selv, og denne Beregning fører til, at man faar et højere Tal, skulde man kunne sige, at Vedkommende har en højere Løn. Nei, det er virkelig ikke Tilfældet; samtlige Poster i Lønnen vedblive at være de samme, og saa bliver Lønningen faktisk ogsaa den samme. — Jeg skal ikke lade mig friste til overfor det ærede Medlem for Veile Amts 6te Valgkreds (Buch) at komme nærmere ind paa Fristolen. Jeg tør antage, at han er enig med mig i, at en Nedbyrdelse eller Forringelse af Statskolen vilde, naar man ikke er i Stand til at opbygge Fristolen, være en Forringelse af Skolen i og for sig. Ja var man sikker paa, at hvad man knappede af paa det One, kunde man være rundelig med overfor det Andet, kunde man bygge det ene Hus samtidig med, at man rev det andet ned, gif det an, men nu vil